

Dosarul nr. 3ra-1055/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. G. Ciobanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Zubati împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii și achitării pensiei de urmaș,

împotriva deciziei din 26 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La data de 18 februarie 2019 Tamara Zubati a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii și achitării pensiei de urmaș.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 12 octombrie 2018 a decedat soțul său, Grigore Zubati, cu care s-a aflat în căsătorie din 27 noiembrie 1978, adică mai mult de 15 ani, iar până în prezent nu s-a recăsătorit.

A menționat că, Grigore Zubati avea dreptul la pensie pentru vechime în muncă cu stagiul de 29 de ani lucrați în funcția de judecător, iar stagiul total de cotizare este de 42 de ani.

A susținut că, mărimea pensiei lui Grigore Zubati în funcția de judecător la data decesului constituia 19686 de lei.

A afirmat că, la data de 26 noiembrie 2018, în vederea obținerii pensiei de urmaș, la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău a fost înregistrată cererea nr. 91/2018/6689, prin care a solicitat stabilirea pensiei de urmaș în temeiul art. 24 și 25 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

A relevat că, la data de 15 decembrie 2018 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău a întocmit procesul-verbal de refuz, prin care a refuzat stabilirea pensiei de urmaș, deoarece suma pensiei de urmaș este mai mică decât pensia funcționarului public calculată anterior.

A declarat că, nefiind de acord cu răspunsul primit, la data de 15 ianuarie 2019 a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat recunoașterea refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru, mun. Chișinău din 15 decembrie 2018 ca fiind ilegal și anularea acestuia, cu stabilirea și achitarea pensiei de urmaș, începând cu luna noiembrie 2018 în sumă de 9843 de lei, ce constituie 50% din suma de 19686 de lei, pensie primită de către soțul său.

A notat că, prin răspunsul nr. Z-103/19 din 24 ianuarie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a informat-o că, nu este temei pentru stabilirea pensiei de urmaș din cuantumul pensiei de judecător al soțului său.

A considerat că, argumentul invocat de către Casa Națională de Asigurări Sociale în răspunsul eliberat precum că, Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului nu prevede stabilirea pensiilor de urmaș urmează a fi apreciat critic și îl consideră ilegal, or, Legea enunțată este o lege specială, ce stabilește norme particulare, inclusiv garanțiile sociale pentru judecători, iar în lipsa unor reglementări privind garanțiile sociale inserate în respectiva Lege, reglementările raporturilor sociale sunt acoperite de Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

A specificat că, întrunește pe deplin condițiile prevăzute de art. 24 și 25 alin.(1) lit. b) din Legea privind sistemul public de pensii pentru stabilirea și achitarea pensiei de urmaș.

A solicitat recunoașterea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. Z-103/19 din 24 ianuarie 2019 ca fiind ilegal, stabilirea și achitarea pensiei de urmaș, începând cu luna noiembrie 2018 în sumă de 9843 de lei, ceea ce constituie 50% din suma de 19686 de lei, pensie aflată în plata soțului decedat.

În cadrul ședinței de judecată a primei instanțe, Tamara Zubati a modificat cuantumul sumei solicitate spre încasare, solicitând stabilirea și achitarea pensiei de urmaș în sumă de 9799,20 de lei, ceea ce constituie 50% din suma de 19598,40 de lei, pensie aflată în plata soțului decedat.

Prin hotărârea din 20 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de către Tamara Zubati a fost admisă, a fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. Z-103/19 din 24 ianuarie 2019 și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite Tamarei Zubati pensia de urmaș, începând cu data de 01 noiembrie 2018, în mărime de 9799,20 de lei, ceea ce constituie 50% din suma de 19598,40 de lei, pensie aflată în plata soțului decedat, Grigore Zubati.

Prin decizia din 26 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Instanța de apel a reținut că, prima instanță just a stabilit faptul că, Tamara Zubati întrunește condițiile cumulative prevăzute de lege pentru stabilirea pensiei de

urmaș și, anume, persoana decedată (susținătorul era pensionar), la momentul decesului, soțul supraviețuitor al persoanei decedate a împlinit vârsta de pensionare, a avut cel puțin 15 ani de căsătorie cu persoana decedată și nu s-a recăsătorit.

La data de 03 iulie 2019 și 10 iulie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A menționat că, în legătură cu faptul că, Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului nu prevede stabilirea pensiilor de urmaș, la examinarea cererii intimății privind stabilirea pensiei de urmaș, organul de asigurări sociale s-a condus de prevederile art. 24 – 26 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

A susținut că, conform prevederilor legale enunțate, pensia de urmaș a intimății a fost calculată din pensia potențială de dizabilitate severă de care putea beneficia soțul decedat al acesteia.

A afirmat că, în urma calculelor efectuate s-a constata că, potențiala pensie de dizabilitate severă de care putea beneficia soțul decedat a constituit 5842,37 de lei. Respectiv, pensia de urmaș a intimății calculată în mărime de 50% din suma menționată a constituit 2921,19 lei lunar, însă având în vedere faptul că, pensia de funcționar public, de care este beneficiară intimăta este în quantum mai mare – 4855,82 de lei lunar, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru a respins prin procesul-verbal din 15 decembrie 2018 cererea acesteia privind trecerea la pensie de urmaș.

A declarat că, instanțele judecătorești, la examinarea cauzei, au tratat cu ignoranță cumulul argumentelor de fapt și de drept invocate de recurentă.

A relatat că, concluzia instanțelor judecătorești precum că, intimăta are dreptul să i se stabilească pensie de urmaș din pensia de judecător al soțului defunct este absolut eronată.

A mai relatat că, instanțele judecătorești au interpretat eronat prevederile art.26 din Legea privind sistemul public de pensii.

Prin referința depusă la data de 20 septembrie 2019 Tamara Zubati a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor

examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 26 iunie 2019 și a fost expeditată în adresa recurentei la data de 05 iulie 2019, respectiv, recursul motivat depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 10 iulie 2019 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu